

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

Paziņojums par Savienības kvotu kopapjomu 2021. gadam un tirgus stabilitātes rezervi ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas satvarā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2020/C 428 I/01)

1. Maksimālā robežvērtība 2021. gadam

ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS) darbojas pēc emisiju ierobežošanas un tirdzniecības principa. Maksimālā robežvērtība ir Savienības kvotu kopapjoms, kas katru gadu jāpiešķir ES ETS ietvaros. Šo daudzumu laika gaitā samazina, piemērojot Direktīvas 2003/87/EK ⁽¹⁾ ("ETS direktīva") 9. pantā noteikto lineāro samazinājuma koeficientu. Maksimālā robežvērtība ir noteikta, pamatojoties uz ETS direktīvas 9. un 9.a pantu.

Maksimālā robežvērtība 2021. gadam ir noteikta ar Komisijas Lēmumu C(2020) 7704 ⁽²⁾, ņemot vērā to, ka saskaņā ar izstāšanās līgumam pievienotā Protokola par Īriju/Ziemeļīriju ⁽³⁾ 9. pantu un 4. pielikumu no 2021. gada 1. janvāra ETS direktīvu Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā piemēro tikai attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu Ziemeļīrijā. Tas nozīmē, ka emisijām, kuras radušās no elektroenerģijas ražošanas Ziemeļīrijā, ETS direktīva joprojām būs piemērojama, un tās ir jāiekļauj maksimālajā robežvērtībā. Turklāt Komisijas lēmumā ir ņemts vērā fakts, ka saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/410 ⁽⁴⁾, kura groza ETS direktīvas 9. pantu, lineārā samazinājuma koeficients no 1,74 % ir palielināts līdz 2,2 % (piemērojams no 2021. gada).

2021. gada maksimālās robežvērtības noteikšanā ir ņemti vērā arī jaunākie zinātniskie dati par siltumnīcefekta gāzu globālās sasilšanas potenciālu un mazo iekārtu izslēgšana no ES ETS, ko veikusi Francija, Horvātija, Itālija, Slovēnija, Spānija, Portugāle, Vācija un Islande.

2. Aviācija

Jāatzīmē, ka Komisijas Lēmumā C(2020) 7704 noteiktā maksimālā robežvērtība 2021. gadam neietver kvotu daudzumu, kas saskaņā ar ETS direktīvas II nodaļu piešķiramas gaisakuģu operatoriem. Šis daudzums ir iegūts ar augšupēju pieeju, kura sākas ar kvotu bezmaksas iedali aviācijai. Pēc tam, balstoties uz faktu, ka kvotu bezmaksas iedaļes apjomam esošajām aviosabiedrībām vajadzētu būt 82 % no kopskaita un izsolīšanai – 15 %, aprēķina izsolāmo aviācijas kvotu skaitu.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas Lēmums (ES) 2020/1722 (2020. gada 16. novembris) par Savienības kvotu kopapjomu, kas piešķirams ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā attiecībā uz 2021. gadu (izziņots ar dokumenta numuru C(2020) 7704) (OV L 386, 18.11.2020., 26. lpp.).

⁽³⁾ Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.).

2021. gadā piešķiramo aviācijas kvotu skaits ir aprēķināts, kā aprakstīts turpmāk.

- Kvotu skaits, ko gaisakuģu operatoriem iedala bez maksas, ir samazināts proporcionāli samazinātiem nodošanas pienākumiem, kuri noteikti ar ETS direktīvu, kas grozīta ar Regulu (ES) Nr. 421/2014 ⁽⁵⁾ un Regulu (ES) 2017/2392 ⁽⁶⁾.
- 2020. gadā aviācijas operatoriem ⁽⁷⁾ bez maksas tiek iedalīti aptuveni 31,1 miljoni kvotu ⁽⁸⁾ un izsolīti – 7,5 miljoni aviācijas kvotu ⁽⁹⁾.
- Ar Regulu (ES) Nr. 421/2014 ETS direktīva tika grozīta, nosakot, ka kvotu skaits, ko izsola aviācijas nozarē, ir jāsamazina proporcionāli 2013.–2016. gadā piešķirto kvotu kopskaita samazinājumam. Regula (ES) 2017/2392 uzdeva šo pieeju turpināt arī 2017.–2023. gada periodā.
- No 2021. gada 1. janvāra gaisakuģu operatoriem iedalīto kvotu daudzums tiks samazināts, piemērojot lineāro koeficientu 2,2 % ⁽¹⁰⁾.
- Lai gan ETS direktīva principā aptver visus “lidojumus uz lidlauku vai no lidlauka, kas atrodas tādas dalībvalsts teritorijā, uz ko attiecas Līgums” (3.a pants un I pielikuma 6. punkts), tajā ir arī paredzēta atkāpe attiecībā uz emisijām, kuras rodas “lidojumos uz lidlaukiem, kas atrodas valstīs ārpus EEZ, un no tiem” (28.a panta 1. punkta a) apakšpunkts). Šī atkāpe attiecas uz lidojumiem uz un no valstīm, ar kurām nav noslēgts nekāds nolīgums. Pēc izstāšanās līgumā noteiktā pārejas perioda, ja nebūs noslēgts nolīgums vai veiktas leģislatīvas izmaiņas, atkāpe būs piemērojama lidojumiem no Apvienotās Karalistes uz ES un otrādi. Tāpēc kopējais kvotu bezmaksas iedaļes apjoms ES ETS attiecīgi samazināsies, proti, par aptuveni trešdaļu.

Tā rezultātā tiek sagaidīts, ka 2021. gadā piešķiramais ES ETS aviācijas kvotu skaits būs aptuveni 24,5 miljoni (20,7 miljoni aviācijas kvotu, kas piešķiramas bez maksas, un 3,8 miljoni aviācijas kvotu, kas jāizsola).

3. Tirgus stabilitātes rezerve

Tas, kā ETS direktīva, pamatojoties uz Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju, no 2021. gada 1. janvāra tiks piemērota Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā, ietekmēs ar Lēmumu (ES) 2015/1814 ⁽¹¹⁾ (“TSR lēmums”) izveidoto tirgus stabilitātes rezervi.

Saskaņā ar TSR lēmuma 1. panta 5. punktu no kvotu apjoma, kas dalībvalstīm jāizsola no katra gada 1. septembra līdz nākamā gada 31. augustam, jāatskaita zināma aprītē esošo kvotu kopskaita daļa, un tā ir jāieskaita tirgus stabilitātes rezervē. Šajā nolūkā Komisija līdz nākamā gada 15. maijam publicē katru gadu aprītē esošo kvotu kopskaitu. 2019. gadā aprītē esošo kvotu kopskaitu Komisija publicēja paziņojumā C(2020) 2835 ⁽¹²⁾. Šajā paziņojumā tika noteikts apjoms, kas no 2020. gada 1. septembra līdz 2021. gada 31. augustam jāatskaita no dalībvalstu un Apvienotās Karalistes izsolāmo kvotu apjoma, ņemot vērā to attiecīgās izsolāmās daļas, un kas jāieskaita tirgus stabilitātes rezervē.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 421/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā, jo paredzams, ka līdz 2020. gadam tiks īstenota starptautiska vienošanās par vienota un globāla tirgus mehānisma piemērošanu starptautiskās aviācijas emisijām (OV L 129, 30.4.2014., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2392 (2017. gada 13. decembris), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai saglabātu pašreizējos darbības jomas ierobežojumus attiecībā uz aviācijas darbībām un sagatavotos globāla tirgus pasākuma īstenošanai no 2021. gada (OV L 350, 29.12.2017., 7. lpp.).

⁽⁷⁾ Saskaņā ar Regulu Nr. 389/2013, jo īpaši tās 10. pantu, to gaisakuģu operatoru kontiem, kuri emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas aptvertos lidojumus vairs neveic, ir statuss “izslēgts” un procesus no šāda konta iniciēt vairs nevar, izņemot attiecībā uz periodu, kurā kontam nebija statuss “izslēgts”. Izbeigtas gaisakuģu operatoru darbības dēļ ikgadējais bez maksas piešķirto kvotu skaits 2019. gadā ir par 4,2 miljoniem mazāks nekā 2013. gadā.

⁽⁸⁾ Šis apjoms ietver 0,7 miljonus kvotu, kas atbilst izejošajiem lidojumiem uz Šveici (sakarā ar sasaisti ar Šveices emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu), un kvotas, kas piešķirtas saskaņā ar ETS direktīvas 3.f pantu (īpašā rezerve).

⁽⁹⁾ Šis apjoms ietver 0,8 miljonus Apvienotās Karalistes aviācijas kvotu, kas atbilst 2019. gadam, un tam par iemeslu ir ar Apvienoto Karalisti saistīto procesu apturēšana Savienības reģistrā minētajā gadā.

⁽¹⁰⁾ Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 3. punkts, kas grozīts ar Regulas (ES) 2017/2392 1. panta 4. punktu.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2015/1814 (2015. gada 6. oktobris) par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L 264, 9.10.2015., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Komisijas paziņojums “2019. gadā aprītē esošo kvotu kopskaita publikācija tirgus stabilitātes rezerves vajadzībām, kura izveidota ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros saskaņā ar Direktīvu 2003/87/EK” (C(2020) 2835) (OV C 164, 13.5.2020., 17. lpp.).

Laikā, kad tika publicēts paziņojums C(2020) 2835, ETS direktīva Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā bija piemērojama visā pilnībā. Savukārt no 2021. gada 1. janvāra ETS direktīvu Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā piemēros, balstoties uz Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju. Tādējādi saskaņā ar ETS direktīvas 10. panta 2. punktu Apvienotās Karalistes izsolāmo kvotu daļa aprobežosies ar siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni, kas rodas no elektroenerģijas ražošanas Ziemeļīrijā. Līdz ar to kvotu daudzums, kas jāatskaita no Apvienotās Karalistes izsolāmo kvotu apjoma un jāieskaita tirgus stabilitātes rezervē no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. augustam un pēc tam, jābalsta uz šo jauno izsolāmo kvotu daļu. No dalībvalstu izsolāmo kvotu apjomiem atskaitāmais kvotu apjoms, kas no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. augustam jāieskaita tirgus stabilitātes rezervē, paliek tāds pats kā paziņojumā C(2020) 2835. Tāpēc kopējais kvotu daudzums, kas no 2020. gada 1. septembra līdz 2021. gada 31. augustam tiks ieskaitīts tirgus stabilitātes rezervē, ir 307 663 518.

Dalībvalstu daļas, kuras veido apjomu, kas no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. augustam jāieskaita tirgus stabilitātes rezervē, ir tās, kuras piemērojamas saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā no 2021. gada janvāra (sk. TSR lēmuma 1. panta 5. punktu saistībā ar ETS direktīvas 10. panta 2. punktu, kas piemērojams no 2021. gada).
